

MĚSTO A OBEC JAKO ZÁKAZNÍK

JAK NASTAVIT SMLUVNÍ VZTAHY V ENERGETICE?

08.12.2022, XXV. Celostátní finanční konference SMO ČR

Markéta Zemanová

členka Rady

Energetický regulační úřad

MĚSTO A OBEC JAKO ZÁKAZNÍK ≠ SPOTŘEBITEL

- ▮ Neuplatní se zvláštní ustanovení k ochraně zákazníků v postavení spotřebitele v EZ a OZ
- ▮ **Nemůže podat ERÚ návrh na projednání spotřebitelského sporu**
- ▮ **Neexistuje dohled** ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele nad nekalými praktikami
- ▮ **Zpravidla individuální podmínky smlouvy** (větší zákazníci)

SOS

CO Z TOHO VYPLÝVÁ?

- ! **Nespoléhat se na větší ochranu zákonem**, která je tu zejména pro slabší strany závazku (spotřebitele) – ochrana slabší strany jen podle § 433 OZ
- ! Nutno spoléhat na sebe – profesionální přístup
- ! Dvakrát platí **číst smlouvy** a sjednat si podmínky – zákon před chybami neochrání!

SMLOUVA NA DODÁVKU ELEKTŘINY A PLYNU

VÝBĚR DODAVATELE A SMLOUVA

VÝBĚR DODAVATELE

- ! Veřejný zadavatel – postup podle ZoZVZ
- ! V režimu podle předpokládané hodnoty zakázky
 - ! Pokud bez výsledku (žádné nabídky) – lze JŘBU – oslovit 3 dodavatele
 - ! Pojistka – kontraktační povinnost DPI

SMLOUVA – NA CO SI DÁT POZOR?

- ! Nerovnoměrnost smluvních sankcí (vysoké sankce pro zákazníka vs. žádné pro dodavatele)
- ! Uvedení data zahájení dodávek
- ! **Cenové ujednání I** – fixní cena x ceník s možností změny x spotová cena, zálohy
- ! **Cenové ujednání II** – jakým způsobem dochází ke zvýšení ceny, jak bude oznámeno apod.
- ! **Ukončení smlouvy** – krátká výpovědní doba pro mimořádný stav

CENOVÁ UJEDNÁNÍ

FIXNÍ CENA

- // V Kč za MWh, **nelze jednostranně měnit po dobu trvání závazku**
- // V současné situaci nelze doporučit dlouhodobý fix ceny
 - // Závazek i po konci zastropování cen!

CENÍK S MOŽNOSTÍ ZMĚNY

- // Ve smlouvě ujednání o **možnosti jednostranně změnit smlouvu/cenu**
- // Zpravidla smlouva na dobu neurčitou

SPOTOVÁ CENA

- // Pro obce, podniky v současné situaci výhodnější než dlouhodobý fix
 - // **Ize dosáhnout nižší ceny, než je strop**, pokud v průběhu roku 2023 (i dočasně) cena klesne
- // Pro spotřebitele a domácnosti (neorientující se v energetice) nedoporučujeme
 - // Problém zejm. po skončení zastropování, problém s vyúčtováním – nelze cenu jednoduše zkontrolovat, obecně nestabilita záloh, dopočet vzorce
- // Možnost výpovědi smlouvy se spotovou cenou podle nového § 11c odst. 2 EZ jen pro spotřebitele

ZÁLOHY

/ Pravidlo v EZ

ZASTROPOVÁNÍ CEN

ZASTROPOVÁNÍ CEN

- / Mimořádná tržní situace
- / Rok 2023

ENERGETICKÝ ZÁKON

- / Novela z. č. 287/2022 Sb., § 19d a násl.

NAŘÍZENÍ VLÁDY (NV) Č. 298/2022 SB., O STANOVENÍ CEN

- / Kolik a pro koho
- / Novela NV č. 343/2022 Sb. – rozšíření okruhu subjektů

PRO KOHO PLATÍ ZASTROPOVÁNÍ CEN?

- / Všichni na **NN** pro el./**domácnost a maloobděl** pro plyn – 100 %
- / Na **VN a VVN** pro el./**střední a velkoobděl** plynu – 100 %
 - / **Veřejný zadavatel** (s kódem RES 12100 nebo 13000) – **obce, kraje, jejich příspěvkové organizace, organizační složky státu**
 - / **Škola nebo školské zařízení, vysoká škola**
 - / Poskytovatel **zdravotních služeb**
 - / Poskytovatel **sociálních služeb**
 - / Provozovatel **vodovodu nebo kanalizace**
 - / **Napájení elektrické trakce** – provozovatel železniční dopravní cesty nebo provozovatel dopravních prostředků elektrické trakce (železnice, tramvaj, trolejbus, metro)
- / **Poměrnou část dodávky plynu spotřebovaného na výrobu tepelné energie na vytápění a přípravu teplé užitkové vody** (domovní kotelna nebo zdroj tepelné energie pro výrobu tepelné energie pro jeden objekt jednoho zákazníka)
- / **Poměrnou část dodávky plynu spotřebovaného na výrobu tepelné energie ve zdroji tepelné energie** (provozovaném držitelem licence na výrobu TE a dodávané do rozvodného tepelného zařízení provozovaného držitelem licence na rozvod TE)

ROZŠÍŘENÍ OKRUHU SUBJEKTŮ

NAŘÍZENÍM VLÁDY č. 343/2022 Sb.

- ▮ **Veřejný zadavatel**, (s kódem RES 11001) nebo se jedná o právnickou osobu, ve které má přímo nebo nepřímo **veškeré podíly a podíly na prospěchu a hlasovacích právech ČR, kraj nebo obec**
- ▮ **Státní podnik**, nejedná-li se o národní podnik nebo Českou tiskovou kancelář
- ▮ **Sportovní organizace**
- ▮ **Poskytovatel veřejných kulturních služeb**

KONTRAKTAČNÍ POVINNOST

KONTRAKTAČNÍ POVINNOST

- ▮ Mimořádná tržní situace
- ▮ Zákazníci bez zajištěného dodavatele
- ▮ V případě veřejného zadavatele – v rámci jednacího řízení bez uveřejnění

OBEČNÁ PRO ELEKTŘINU I PLYN

- ▮ § 19g EZ

SPECIÁLNÍ PRO PLYN

- ▮ Nařízení vlády č. 333/2022 Sb. – nad rámec § 19g EZ
- ▮ Doplnková povinnost k § 19g EZ

VÝJIMKA

- ▮ Zákazníci v prodlení s úhradou platby za dodávku elektřiny nebo plynu nebo související služby obchodníkovi s kontraktační povinností

KONTRAKTAČNÍ POVINNOST

OBECNÁ PODLE § 19g EZ

- / V mimořádné tržní situaci
- / Za stanovenou (zastropovanou) cenu
- / Zákazník nemá **pro období účinnosti nařízení o stanovení cen** zajištěnou dodávku elektřiny nebo plynu
- / Zákazník požádá obchodníka, který je DPI (nejde o režim DPI!) na vymezeném území
- / Obchodník je povinen sjednat se zákazníkem smlouvu, a to za cenu a věcných podmínek stanovených vládou (zastropovaná cena)

VÝJIMKA

- / Zákazníci, na které se **neuplatní cena stanovená vládou** nebo
- / Zákazníci s **roční spotřebou plynu nad 630 MWh** (i v případě, že mají cenu stanovenou vládou)

DODAVATEL POSLEDNÍ INSTANCE (DPI)

KONTRAKTAČNÍ POVINNOST

SPECIÁLNÍ PRO PLYN

- / NV č. 333/2022 Sb., o zajištění dodávek plynu
- / Povinnost zajistit dodávky pro zákazníky, kteří:
 - / Nemají zajištěnou dodávku plynu
 - / Požádají určeného dodavatele o dodávku
 - / **Spadají pod zastropované ceny**
 - / Nemají právo na dodávku podle § 19g EZ tj. **s roční spotřebou plynu nad 630 MWh**
 - / Na dobu neurčitou s výpovědní dobou v trvání nejdéle 1 měsíc/na dobu určitou nejdéle do konce mimořádné tržní situace

URČENÝM DODAVATELEM (který má kontraktační povinnost):

- / DPI v elektroenergetice
- / DPI v plynárenství
- / Obchodník s 50 000 OM

UKONČENÍ / NEPLNĚNÍ SMLOUVY

SMLOUVY – UKONČENÍ

OBEČNÁ PRAVIDLA

ODSTOUPENÍ OD SMLOUVY PŘI JEJÍM PORUŠENÍ DRUHOU STRANOU PODSTATNÝM ZPŮSOBEM

SMLOUVY NA DOBU URČITOU

- ▮ Předčasné ukončení nelze, resp. lze – za cenu pokuty (jde o porušení závazku na určitou dobu)
- ▮ Rozlišovat dobu určitou s fixovanou cenou a dobu určitou bez fixované ceny
- ▮ Smlouva bez fixace ceny – podnikatel FO – dodavatel musí změnu ceny nebo OP oznámit adresně, prokazatelně, s poučením – lze vypovědět (§ 11a EZ)

SMLOUVY NA DOBU NEURČITOU

- ▮ Lze kdykoli vypovědět bez důvodu, výpovědní doba (3 měsíce)

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

PODSTATNÁ ZMĚNA OKOLNOSTÍ § 1756

- // Lze vyvolat **jednání** o změně nebo dokonce zrušení smlouvy, a to i prostřednictvím soudu (nebo rozhodce)
- // V právech a povinnostech stran **zvláště hrubý nepoměr**
- // U soudu žalobou ve **lhůtě dvou měsíců**

- // Nutno prokázat, že změnu okolností:
 - // Nebylo možné rozumně **předpokládat ani ovlivnit** a
 - // Nastala (či se jí stala známou) až **po uzavření smlouvy**

- // Výsledek zákon nepředjímá
- // Uplatnění tohoto práva **neopravňuje k odložení plnění**

- // Nelze se domáhat, pokud strana ve smlouvě převzala nebezpečí změny okolností nebo pokud smlouva vylučuje aplikaci § 1765 OZ

UKONČENÍ / JEDNOSTRANNÁ ZMĚNA SMLOUVY (V ROZPORU SE SMLOUVOU) A OBRANA

NÁMITKA NEPLATNOSTI JEDNÁNÍ DODAVATELE

- // Pro porušení smlouvy, jednání v rozporu se zákonem, jednání v omylu
- // Ve vztahu k jednostrannému zvýšení ceny

SPOR U ERÚ O PLNĚNÍ SMLOUVY

- // Se souhlasem obou stran § 17 odst. 7 b) EZ
- // ERÚ v roli arbitra namísto soudu - nároky ze soukromoprávních vztahů – o splnění povinnosti ze smlouvy
- // **Předběžné opatření** – v rámci sporu, na návrh (nelze samostatně)
 - // Prakticky tedy uložit plnění smlouvy do rozhodnutí ve věci samé (prozatimní řešení)
 - // Do 10 dnů

UKONČENÍ SMLOUVY DODAVATELEM V ROZPORU SE SMLOUVOU A OBRANA

ŽALOBA K PŘÍSLUŠNÉMU SOUDU

- ▮ Soukromoprávní nárok, podle OSŘ
- ▮ Příslušný je civilní soud, ve většině případů místě příslušný dle sídla žalovaného
- ▮ Lze rovněž **předběžné opatření**

NÁROKY Z PORUŠENÍ SMLOUVY

- ▮ Typicky **náhrada škody**
- ▮ Pouze u civilního soudu
- ▮ Odpovědnost za škodu způsobenou porušením smluvní povinnosti – § 2913 OZ
 - ▮ Objektivní, tj. bez ohledu na zavinění

NEPLNĚNÍ NEBO NEUZAVŘENÍ SMLOUVY DODAVATELEM

SPOR U ERÚ VE VĚCI UZAVŘENÍ SMLOUVY

- // Tam, kde je kontraktační povinnost (např. smlouva o distribuci)
- // Předběžné opatření

SPOR U ERÚ VE VĚCI OMEZENÍ DODÁVKY Z DŮVODU NEOPRÁVNĚNÉHO ODBĚRU

- // Spory o to, zda došlo k neoprávněnému odběru
- // Možnost obnovení dodávek
- // Předběžné opatření

SMLOUVY V TEPLÁRENSTVÍ

SMLOUVY V TEPLÁRENSTVÍ

- ! Smlouva uzavírána pouze s jedním subjektem (zajišťuje infrastrukturu i dodávku)
 - ! Při splnění podmínek je na **uzavření smlouvy o dodávce tepelné energie právní nárok**

AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

- ! **Rostoucí ceny paliv** (plyn, uhlí, biomasa) – navyšování cen tepelné energie
 - ! Smlouvy s fixovanými cenami tepla – možnost trvání na sjednané ceně
 - ! ALE riziko krachu dodavatele tepla vs. stabilita dodávek za cenu zvýšení nákladů
- ! Zajištění dodávek více držiteli licence (výrobce tepla x distributor tepla)
 - ! Z výše uvedeného **hrozící spory** (často např. výrobce soukromá společnost a distributor obecní)
 - ! V současně nejisté situaci lze doporučit **preferenci smírných řešení** za cenu oboustranných ústupků
- ! V oblasti plnění smluv a kompetencí ERÚ – obdoba elektřiny/plynu

DĚKUJI ZA POZORNOST

Markéta Zemanová

členka Rady

Energetický regulační úřad

Energetický regulační úřad

Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava

+420 564 578 666

podatelna@eru.cz

ID datové schránky ERÚ eeuaau7

www.eru.cz

